

Onder embargo: vrijdag 5 november om 09.30 uur

Vier op de vijf Nederlanders vindt dat het online veel socialer moet

Netwerk Mediawijsheid roept op tot actie en overhandigt pamflet aan minister voor Rechtsbescherming Sander Dekker

Hilversum, 4 november 2021 - 82 procent van de Nederlanders is van mening dat betere omgangsvormen op sociale media nodig zijn. Dit blijkt uit onderzoek van Netwerk Mediawijsheid. Tweederde van de mensen in Nederland vindt sociale media op dit moment onvoldoende sociaal. Een groot deel van de Nederlanders vindt dat platformen vaker en sneller moeten ingrijpen bij extreme content. Het vaakst hebben Nederlanders te maken gehad met complotdenken en de verspreiding van mis- en desinformatie. Het onderzoek is uitgevoerd voor de Week van de Mediawijsheid die van 5 tot en met 12 november plaatsvindt, met als thema Samen Sociaal Online. In het kader van de Week van de Mediawijsheid neemt minister voor Rechtsbescherming Sander Dekker een pamflet met de belangrijkste onderzoeksresultaten en actiepunten in ontvangst.

De roep om betere omgangsvormen is belangrijk, omdat 94 procent van de Nederlanders zegt dagelijks gebruik van sociale media te maken. Mary Berkhout-Nio, programmadirecteur Netwerk Mediawijsheid: “We zijn onlosmakelijk verbonden aan sociale media. We ervaren er veel voordeel en gemak van, maar ze zijn ook een bron van ergernis, vertwijfeling en angst. Bijvoorbeeld door schadelijke activiteiten zoals online haat, pesten en de verspreiding van nepnieuws. Als we sociale media een fijne plek voor iedereen willen laten zijn, moeten we nu met elkaar aan de slag, want er staat veel op het spel.”

Ergernissen over online omgangsvormen

Het onderzoek vroeg Nederlanders naar de grootste ergernissen op sociale media. De manier waarop we met elkaar omgaan, vormt daarin een rode draad.

Nederlanders scoorden de volgende kenmerken van sociale media als negatief:

- Het vergeten om de mens achter een account of profiel te blijven zien. (74 procent)
- De normen op sociale media zijn onduidelijker dan in de offline wereld. (73 procent)
- Er is onvoldoende mogelijkheid voor (ouderlijke) begeleiding, toezicht of correcties. (71 procent)

Gebrekkige omgangsvormen vormen een basis voor schadelijk of immoreel gedrag. Uit het onderzoek blijkt dat Nederlanders zich daar zorgen over maken en dit gedrag soms zelf ervaren hebben:

- Minstens 80 procent van de Nederlanders beoordelen activiteiten zoals cyberpesten, haatzaaien, verspreiding van nepnieuws, cancellen en complotdenken als (zeer) negatief.
- Complotdenken en het verspreiden van mis- en desinformatie zijn negatieve ervaringen die mensen zelf het meest ervaren hebben (10%, 9% en 9%)

Nederlanders maken zich terecht zorgen over een toename van schadelijk of immoreel gedrag: eerder onderzoek van het Rathenau Instituut (Online Ontspoord) laat zien dat alle gebruikers in Nederland vroeg of laat te maken kunnen krijgen met dit gedrag.

Pamflet roept op tot actie

Netwerk Mediawijsheid doet in het pamflet een dringend appèl op platformen en overheid om de roep om betere omgangsvormen serieus te nemen, te luisteren naar wat er onder de bevolking speelt en waar nodig actie te ondernemen. De organisatie, een samenwerking met meer dan duizend aangesloten organisaties, zegt toe het gesprek over online omgangsvormen op gang te brengen en te faciliteren. Mary Berkhout-Nio, programmadirecteur Netwerk Mediawijsheid: “We gaan samen met gebruikers een effectieve aanpak ontwikkelen. Dit kan bijvoorbeeld via burgerraadplegingen gebeuren, waarbij de wetenschappelijke kennis over gedragsverandering verbonden wordt aan de praktijk en creativiteit van mensen.”

Minister voor Rechtsbescherming Sander Dekker neemt pamflet in ontvangst

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid draagt bij aan de doelstelling van het pamflet door in de Week van de Mediawijsheid met een bewustwordingscampagne over privacyschending te starten. In de campagne staat privacy tussen burgers onderling en privacy tussen burgers en bedrijven centraal. In het kader van deze campagne neemt minister voor Rechtsbescherming Sander Dekker het pamflet in ontvangst. Mary Berkhout-Nio, directeur van Netwerk Mediawijsheid: “De massale roep van Nederlanders voor de verbetering van omgangsvormen moeten we serieus nemen. Ik ben daarom blij dat de minister het pamflet in ontvangst neemt en wil deelnemen aan het gesprek.”

Week van de Mediawijsheid: ‘Samen Sociaal Online’

Van 5 tot en met 12 november vindt de Week van de Mediawijsheid plaats, de jaarlijkse bewustwordingscampagne over het kritisch en actief omgaan met media. Het thema van dit jaar is ‘Samen Sociaal Online’. Samen met een groep ambassadeurs waaronder Otwin van Dijk (burgemeester Oude-IJsselstreek), Ib Haarsma (hoofdredacteur NH Media), Nico Haasbroek (oud-hoofdredacteur NOS Journaal) en [Quinn en Aaron](#) (meer dan 600.000 volgers op TikTok) gaat Netwerk Mediawijsheid het gesprek aan over onze online leefwereld.

--

Over Netwerk Mediawijsheid

Netwerk Mediawijsheid heeft de missie: ‘Iedereen mediawijs’. Met meer dan duizend aangesloten organisaties werkt het netwerk aan een Nederland waarin iedereen mediawijs is - of bezig is dat te worden. Want wie mediawijs is, kan zich gemakkelijker en zekerder bewegen in een wereld vol media.

Van 5 tot en met 12 november organiseren door heel het land partijen uit het netwerk zo'n 200 activiteiten om het thema en mediawijsheid onder de aandacht te brengen. Zo start op 4 november de elfde editie van [MediaMasters](#), een unieke *serious game* over de kansen en gevaren van digitale media, speciaal voor leerlingen uit groep 7 en 8 van het primair onderwijs. 130.000 leerlingen strijden een week lang om de titel ‘Meest mediawijze klas van Nederland’. Bibliotheken organiseren mediacolleges, exposities en webinars om mediawijsheid onder de aandacht te brengen. Beeld en Geluid organiseert meerdere activiteiten, waaronder een [mediacollege](#) met Vincent Bijlo. Ga naar [deze pagina](#) voor een overzicht van alle activiteiten.

Netwerk Mediawijsheid is in 2008 als programma opgericht op initiatief van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het wordt aangestuurd door vijf organisaties uit het netwerk: [Beeld en Geluid](#), [ECP | Platform voor de InformatieSamenleving](#), [Omroep Human](#), [Kennisnet](#) en de [Koninklijke Bibliotheek](#).

Kijk voor meer informatie op [deze pagina](#).

Voetnoot

Onderzoeksbureau NoTies voerde het onderzoek uit. In totaal hebben 1.008 respondenten deelgenomen aan het onderzoek. De steekproef is representatief op basis van geslacht, leeftijd, opleiding en regio. De resultaten zijn gewogen. De data is van 28 september 2021 tot en met 5 oktober 2021 vergaard. Download het onderzoeksrapport [hier](#).

Noot voor de redactie

Voor meer informatie kun je terecht bij Linh Vu via linhvu@bkb.nl en 06 23 70 09 49.

Woordvoering

Voor woordvoering beschikbaar:

- Mary Berkhout-Nio, programmadirecteur Netwerk Mediawijsheid
- Arjan van Westen, projectleider Week van de Mediawijsheid
- Hans Anker (Anker Solutions) met betrekking tot het onderzoek
- Ambassadeurs (in overleg)